

PRIMANIMA

Fiatalos kezdés

CSIGER ÁDÁM

AZ ELSŐFILMES ANIMÁTOROK FESZTIVÁLJÁN A CSATTANÓS TÖRTÉNETEK SZÓLTAK A LEGNAGYOBBAT.

Az ötödik Primanima Nemzetközi Elsőfilmes Animációs Fesztivál megnyitója rövid koncerttel kezdődött, majd Csermák Tibor az '50-es évek végén bemutatott animációjával, a *Kismalac és a farkasokkal* zárult. A fiatalon, 1965-ben elhunyt animációs rendező nevét viselő elismerést idén először adták át: a gyerekfilmes szekció közönségdíját két alkotás nyerte megosztva, a *Hey Deer!* Bárczy Örs rendezésében és Gelley Bálint Farkas *Átjáró Másvárosba – Első fejezet: Közbenjáró* című munkája. A megnyitó fő attrakciója azonban egy új, fekete-fehér, élőszereplős imázsfilm volt (*Semmi bogár*), ami Visky Ábel rendezett. A 8 perces, kétszereplős kisfilm Richard Linklater *Before*-trilógiáját idézi, koncepciója minimalista: egy véletlen találkozást követ benne párbeszéd egy fiú és egy lány között, ami jóval többről mesél a Primanimánál, a budaörsi fesztivál reklámozása csak a slusszpoén benne. Az animáció mint formátum napjainkban betöltött szerepe viszont szóba kerül benne, és erről leg-

alább annyit mond ez a kisfilm, mint a kérdést boncolgató videóesszé az Illyés Gyula Művészeti Akadémia diákjaitól (László Márk: *Mi az animáció?*, Pethő Zsófia: *Cakó Kacák*).

Míg a fesztiválon vetített két egész estés filmet (*Window Horses – Rosie Ming lírai utazása Perzsiába, A messzi Észak*) öntudatos nőalakok kapcsolták ikerdarabokká, a rövidfilmes versenyprogramban ugyancsak kirajzolódott néhány népszerű, visszatérő téma. A fesztivál diák vagy pályakezdő alkotók által készített animációk mustrája, ennek megfelelően fiatalos témák kerültek terítékre, amilyen például a szerelem, ami három opusz központi témája. A párkapcsolatok különböző fázisait mutatja be humorosan az amerikai *Once Upon a Line* (melynek alkotója, Alicja Jasina elhagyta a karakterek testének körvonalait), a két különös kreatúra elvaduló románcáról szóló brit *A Love Story*, és persze Bucsi Réka *Love*-ja, ami elnyerte a legjobb elsőfilmnek járó elismerést a nemzetközi zsűritől és

Jan Saska:
Happy End

a legnépszerűbb magyar animációnak járó, Macskássy Gyuláról elnevezett közönségdíjat is. Zenét aláfestő klip-szerű rövidfilmből csak egy szerepelt a programban (a német *Jazz Orgia*), viszont két dolgozat is egy-egy interjút illusztrált: a kézzel rajzolt, német *Eye for an Eye* egy indianai halálraítélt, Frederick Baer megrázó vallomását vizualizálja, Kotschy Péter és Nemes Barna alkotása, az *56* pedig egy idős szemtanú visszaemlékezéseit eleveníti meg. Ugyancsak miniinterjúkra épül a nagyvárosi létről szóló erdélyi *Urban Blindness* és a magyarországi bevándorlók hangját hallató *Random Walks*. Több önportrét is láthattunk, melyek hangalámondásos narrációval operálnak, ilyen a neuroitikusokról szóló magyar *Körömágyzaggatok* és a lengyel *Az érzékeny óriás* főszerepben egy gatlásos slam poetry előadóval.

A versenyprogramban gyakori volt a formai kísérletezés, amihez az animáció médiuma bőven nyújt lehetőséget. Ilyen dolgozat nyerte a Primanima nagydíját is: a japán Iku Ogawa filmje, az *Azt hiszem, kicsit össze vagy zavarodva* egy véres és egy májas hurka gore-ban gazdag története. A legemlékezetesebbnek azonban az animációs rövidke kategóriáján belül is a történetmesélő filmek bizonyultak, amelyek alkotói nem pusztán hangalámondásos narráció illusztrálására használják a vizualitást, hanem klaszikus cselekményt (vagy akár csak egy viccet) vonultatnak fel. A német *Life is Rugged* még rövidfilmként is öt különböző poénból összeálló szkeccs, a finn *A bajuszban* két ficsúr szó szerint összeakasztja kackiás bajszát, az orosz *Egy anyáról* pedig szintén egy képi gegre épül, de a hosszú haját svájci bicskaként használó asszony portréja közben az anyai szeretetről is sokat árul el. Az olasz *Merlot a Piroska és a farkas* paródiája ittás Piroskával a főszerepben, és okkal nyerte a legígéretesebb magyar animációs tehetségnek járó George Pal-díjat Tóth Luca a nemi szerepeket kiforgató, roppant fantáziadús *Superbiéért*. A cseh *Happy End* a nemzetközi mezőnyben nyert közönségdíjat: a Coen-fivérek munkásságát idéző film tévedésekre építő fekete komédia, visszafelé elmesélve. Jan Saska Cannes-ban bemutatott diplomamunkája ötletesen forgatja ki a címében szereplő klisé fogalmát. •

